

процеси антикризового управління та антикризового регулювання [4].

Висновки. Таким чином, ми вважаємо, що значним резервом оздоровлення економіки є розробка антикризової моделі управління, яка дає можливість вивільнити підприємницьких здібності, як власника підприємства так і виробничого колективу. Використання такого інноваційного ресурсу як “система антикризового фінансового менеджменту”, що може бути елементом інформаційно-інноваційної моделі розвитку підприємства, на нашу думку, повинна бути направлена на використання підприємницьких здібностей людини в умовах економічної кризи.

Перелік посилань

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом [Текст]: Закон України від 14.05.1992 р. № 2343-ХІІ. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 31. – ст. 440.
2. Гальчинський А.С. Інноваційна стратегія українських реформ [Текст] / Гальчинський А.С., Геєць В.М., Кінах А.К., Семиноженко В.П. – К.: Знання України, 2002. – с.297.
3. Іванюта С.М. Антикризове управління: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.
4. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: Навч. посібник. – 2-ге вид., виправл. і доп.. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 507 с.
5. Інформаційно-довідкова система "Банкрутство" [Електронний ресурс].

Ошук О.І.

асистент ФММ, НТУУ «КПІ»

Леиук А.А.

студент ФММ, НТУУ «КПІ»

СУТНІСТЬ ТА РОЗРАХУНОК ЕНЕРГЕТИЧНОГО ЗБИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

В даній статті розглянуто еколого-енергетичні збитки та їх вплив на діяльність підприємства. Проаналізовано втрати підприємств від перебоїв у енергопостачанні.

This article considered the ecological and energy losses and their impact on enterprise activity. Analyzed them suffer from disruptions in supplies.

Ключові слова: електроенергія, енергетичний збиток, економічна оцінка, втрати, складові.

Вступ. Сьогодні все більшої актуальності набуває тема економічної оцінки, методів розрахунку збитків, які несе підприємство під впливом певних негативних факторів.

На сьогодні різновид збитків – великий: енергетичні, екологічні, втрати населення від техногенних катастроф тощо. Великий внесок у розвиток

еколого-енергетичних збитків зробили О. Соляник, К. Гофман, О. Балацький, А. Гусєв, Є. Ушаков і багато інших.

Постановка задачі. Метою даної роботи є пошук теоретичного та практичного розрахунку енергетичних збитків. У відповідності до поставленої мети визначені наступні основні задачі: проаналізувати від яких факторів залежить розмір збитку, його вплив на підприємство.

Результати дослідження: Під збитками розуміються витрати, зроблені управненою стороною, втрата або пошкодження її майна, а також не одержані нею доходи, які управнена сторона одержала б у разі належного виконання зобов'язання або додержання правил здійснення господарської діяльності другою стороною [2].

Також збитки – “це результат негативної зміни унаслідок зміни якихось подій, явищ, дій стану об’єктів, що виражається в порушенні їх цілісності або погіршенні інших властивостей, фактичні або можливі соціальні і економічні втрати (відхилення здоров’я людини від середньостатистичного значення, тобто його хвороба або навіть смерть, і так далі) і/або погіршення природного середовища або в навколишньому середовищі людини” [8]. Для повного визначення поняття збитків необхідно охарактеризувати їх якісно, перелічити їх поелементний склад (структуру). Це необхідно також для розробки методик розрахунку збитків.

На структуру збитків впливають: характер порушення; географічне місцезнаходження сторін; тривалість порушення [3].

Для обчислення розміру збитків будемо використовувати метод прямого рахунку. Він заснований на прямому безпосередньому зіставленні і аналізі показників. Згідно нього визначається фактична, а не прогнозована оцінка збитку [6].

Електроенергію як кінцеву продукцію практично неможливо покласти в запас в необхідних об’ємах ні у виробника, ні в мережевій інфраструктурі, ні у споживача. Це універсальний товар єдиного стандарту якості, виступаючий одночасно в ролі кінцевого продукту (електронагрів, освітлення), напівфабрикату (зарядка акумуляторів), приводу технологічного устаткування (електродвигуни), багатофакторної послуги (для інформації, систем вимірювання, контролю і управління). Тому в результаті електричних аварій неминучий розвал систем теплопостачання, водопостачання, порушення в роботі транспорту, систем управління, зв'язку. Це пряма загроза енергетичній і економічній безпеці країни [5].

Енергетичний збиток – затрати, втрати і нераціональне використання енергії, зумовлене неузгодженістю роботи системи енергопостачання та підприємства, яке призводить до зменшення прибутку одного з них.

Об’єктами даного збитку є: підприємства-забруднювачі; суб’єкти економічної діяльності; потерпівші від діяльності підприємства-забруднювача; природні системи.

Отже, ми можемо навести структуру енергетичного збитку у вигляді схеми (рис. 1):

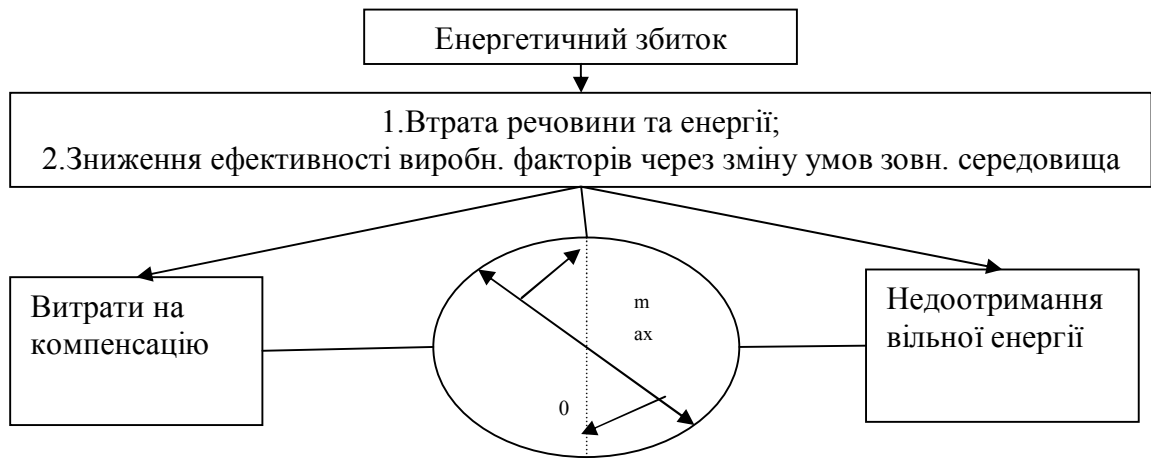

Рис. 1 Структура енергетичного збитку

Виниклі збитки можна розділити на дві групи: безпосередні прямі втрати підприємства. Сюди можна віднести збитки понесені в результаті даремних втрат речовини і енергії (економіка не отримує відповідну кількість вільної енергії), а також зниження ефективності виробничих факторів через зміну умов зовнішнього середовища; альтернативні втрати.

Характерною рисою енергетичних надходжень є те, що якщо підприємство навіть матиме бажання відмовитися від їх використання – це не можливо. Крім того сьогодні активно розробляються підходи до обліку та компенсації нанесених збитків, але механізм їх обліку та сплати практично відсутній.

Власний внутрішній енергетичний збиток є результатом діяльності самого підприємства – його вихідним потоком, а понесений збиток виникає в результаті дії зовнішніх факторів, тобто виступає в якості вхідного потоку. Величину власного внутрішнього збитку підприємства можна визначити за формулою 1:

$$EZ_{ВН}^{ВЛ} = D^E + V_{ФП} + HE + KE^П \quad (1)$$

де, $EZ_{ВН}^{ВЛ}$ – власний внутрішній збиток підприємства;

D^E – розмір втраченої енергії;

$V_{ФП}$ – втрати енергії, викликані зниженням виробничої здатності факторів виробництва;

HE – втрати, пов'язані із недовиробництвом енергії в результаті безповоротної втрати ресурсів і зниження виробничої здатності факторів виробництва;

$KE^П$ – енергетичні витрати, спрямовані на зниження або компенсацію безповоротної втрати ресурсів і відновлення виробничої здатності факторів виробництва в результаті отриманого збитку [4].

Недоотриманий прибуток визначається як різниця між ціною і повною плановою собівартістю одиниці продукції (робіт, послуг), помножена на кількість не виробленої або не реалізованої з вини контрагента продукції (робіт, послуг) [7]. Загальна величина енергетичного збитку в результаті втрати енергії при здійсненні виробничої діяльності окремого підприємства наведена у

формулі 2:

$$EЗ = EЗ_{\text{вн}}^{\text{вл}} + EЗ_{\text{ПС}} + EЗ_{\text{ЕД}} + EЗ_{\text{СС}} \quad (2)$$

де $EЗ$ – загальна величина енергетичних збитків, нанесеного підприємством в результаті втрати енергії при виробничій діяльності;

$EЗ_{\text{вн}}^{\text{вл}}$ – величина власного внутрішнього збитку підприємства;

$EЗ_{\text{ПС}}$ – збиток, нанесений природній системі;

$EЗ_{\text{СС}}$ – енергетичний збиток, нанесений підприємством соціальній сфері;

$EЗ_{\text{ЕД}}$ – збиток нанесений іншим суб'єктам економічної діяльності [4].

Сумарну величину економічного збитку від зниження якості енергії поділяють на дві складові: електромагнітну(що включає збиток від зміни споживання активної та реактивної енергії, втрат активної потужності, а також термінів використання трансформаторів) і технологічну (сюди входять збитки від зміни продуктивності, браку продукції і зміни терміну служби установок, згідно експертним оцінкам значення технологічного збитку на лад вище електромагнітного) [8]. Економічний збиток являється лише частиною народногосподарського збитку, який може ще мати соціальні та екологічні складові, які не можливо оцінити в грошовому вимірі [1].

Висновки. В даній статті було розглянуто еколого-економічні збитки та їх вплив на діяльність підприємства, надано теоретичну оцінку. Вцілому, потрібно відміти, що перебої у енергопостачанні відображаються не лише на діяльності підприємства, вони призводять і до втрат соціальної сфери, інших суб'єктів економічної діяльності, а також і природної системи. Підсумовуючи дану роботу можна сказати, що розрахунок даних збитків є неоднозначним питанням і потребує подальшого вивчення у майбутньому.

Перелік посилань

1. Гук Ю. Б. Теория надежности в электроэнергетике / Гук Ю. Б. [Текст]: Учебник – пособие для вузов. – Л. Энергоатомиздат. Ленингр.отд-ние, 1990 – 208 с. ISBN 5-283-04432-7
2. Словник законодавчих термінів [Електронний ресурс] / Правові системи НАУ - Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1078.4745.0>. – Назва з екрану.
3. Оцінка збитків [Електронний ресурс] / Кіяшко Олена – Режим доступу:http://tm-logos.com.ua/poslugi_ocinka_zbitkiv.html. – Назва з екрану.
4. Теоретические аспекты определения энергетического ущерба как инструмента повышения сбалансированности эколого-экономических взаимодействий [Електронний ресурс] / О.Н. Соляник.
5. Вісник СумДУ. Серія економіка.–2008.-№2, том 2-Режим доступу до журн. http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2008/2_2_econ/11_Sol.pdf. – Назва з екрану.
6. Катастрофа на Саяно–Шушенской ГЭС: уроки, выводы, последствия [Електронний ресурс] / Виктор Кудрявый, профессор, д.т.н. Журнал мировая экономика – 2009 -№9. – С.- Режим доступа до журн.: http://www.worldenergy.ru/doc_20_64_3349.html. – Назва з екрану.
7. Разработка автоматизированной системы оценки эколого-экономических параметров промышленного предприятия [електронний ресурс] / Васильева О. Г.: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня магістр. факультет: [компьютерных информационных технологий и автоматизи \(кита\)](http://masters.donntu.edu.ua/2004/kita/vasilyeva/diss/index.htm) – режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/2004/kita/vasilyeva/diss/index.htm> – назва з екрану.

Временная методика определения ущерба (убытков), причиненного нарушениями хозяйственных договоров [Электронный ресурс]/ Приложение к письму Госарбитража СССР от 28 декабря 1990 г. N С-12/НА-225 (одобрена Государственной комиссией Совета Министров СССР по экономической реформе 21 декабря 1990 г.). с Режим доступа до журн.: <http://www.consultant.ru/online/base/?req=doc;base=LAW;n=2637> - Назва з екрану.

Оцінка і класифікація збитку викликаного зниженням якості електроенергії, що поставляється [Електронний ресурс]/ Самойленко І.А. Орловська Юлія Валеріївна (головний редактор) // Журнал Економічний простір – 2008 - №18. – С. 170. - Режим доступу до журн.: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2008_18/samojl.pdf. — Назва з екрану.

Румянцев А.П.

д.е.н., професор, академік АН ВШ України

Марченко Н.В.

студент ФММ, НТУУ «КПІ»

АНАЛІЗ КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ ЗАТ “УКРАЇНСЬКІ ВАНТАЖНІ КУР’ЄРИ” НА РИНКУ КОМПЛЕКСНИХ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ

В роботі було зроблено аналіз конкурентних сил за допомогою моделі М. Портера; виявлено сильні та слабкі сторони підприємства; оцінено конкурентні переваги підприємства, в результаті чого було надано практичні рекомендації щодо конкурентної стратегії підприємств.

In the present article there has been made an analysis of competition forces by a model M. Porter; found out strengths and weakness of enterprise; appraised the competitive edges of enterprise, and as a result, gave the practical recommendations in relation to the competition strategy of enterprises.